

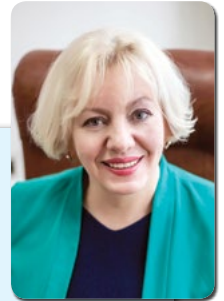
Здатні малята про себе подбати!

Поради батькам щодо формування
навичок самообслуговування

РОЗМІСТІТЬ
У КУТОЧКУ ДЛЯ
БАТЬКІВ!

Ганна БЄЛЕНЬКА,

доктор пед. наук, професор, м. Київ

Упевнене дитяче “Я сам!” спочатку дивує й зворушує дорослих, та з часом може викликати занепокоєння і навіть роздратування. Скільки разів ви квапили малюка, а зрештою самі вдягали на нього шапку? Чи не давали самому помити тарілку, бо все одно потім доведеться перемивати? Проте не дозволяючи дитині діяти самостійно, неможливо виростити з неї активну і відповідальну особистість. То що ж варто робити, аби підтримати перші паростки дитячої самостійності, і чого робити не слід? Відповіді на ці запитання знайдете в публікації.

Якими навичками самообслуговування має оволодіти дошкільник?

Коли дитина йде до дитсадка чи школи, батьки, як правило, хвилюються: чи зможе вона сама вдягти курточку, скласти штанці в шафу, знайти потрібну річ у наплічнику, не розплескати на нове вбрання суп, поки нестиме ложку до рота... Звісно, педагоги завжди прийдуть на допомогу. Проте без елементарних навичок самообслуговування дитині не обійтися.

Самообслуговування — задоволення своїх побутових потреб, як-от одягання/роздягання, умивання, споживання їжі, прибирання тощо, власними силами.

До 3 років дитина має навчитися самостійно їсти, одягатися та роздягатися, умиватися, складати речі та іграшки, сортувати одяг після прання (дитячий — дорослий). Також до цього часу вона здебільшого навчається проявляти свій вибір: одягу чи іграшок для прогулянки, улюбленого посуду, місць для проведення дозвілля тощо.

У 3–4 роки дитина вже здатна обирати вид активної діяльності із запропонованих, допомагає дорослим у сервіруванні столу, догляді за рослинами і домашніми тваринами, прибиранні. Виконує епізодичні короткотривалі доручення: принести книжку, почистити й розставити взуття на полиці, вологою ганчіркою витерти підлогу у важкодоступних для дорослого місцях, подрібнити негострим ножем варені овочі для салату тощо.

У 5–6 років дошкільник здатен самостійно обирати вид діяльності, певний час займатися нею з власної ініціативи без участі дорослого, виконувати щоденні обов'язки в родині, проявляє творчість під час виконання трудових дій. У цей період його самостійність проявляється в умінні наполегливо докладати зусилля, долати труднощі, доводити розпочату справу до кінця.

! Щоб прагнення до самостійності не вилилося у свавілля, слід, надаючи малюкові свободу вибору, одночасно ознайомлювати його із загальноприйнятими нормами поведінки. Адже вихована людина завжди зважає на почуття, думки та інтереси тих, хто поряд.

Формуємо навички самообслуговування в повсякденні

Вірте у свого малюка

Підтримуйте його самостійні дії. Фрази на кшталт “Не чіпай, бо розіб’еш” доречно замінити доброзичливими порадами: “Тримай двома руками, і тарілка не впаде” тощо.

Не виконуйте за дитину те, що вона може зробити сама

Надавайте допомогу лише тоді, коли малюк сам про це попросить.

Визначте правила і дотримуйтеся їх

Домовтеся, що можна робити дитині, а що лише дорослим (брати сірники, гострі ножі, праску тощо).

Подбайте, щоб дитина могла вдягатися без вашої допомоги

Вибирайте дитяче взуття та одяг зі зручними застібками, кнопками, липучками, светри і футболки з вільною горловиною, шорти і штани на резинці.

Створіть безпечне середовище

Облаштуйте на кухні спеціальну дитячу зону — шафку або полицку, де буде зберігатися посуд малюка. У ванній розмістіть у зручному місці рушник, зубну щітку, пасту і гребінець. Також вам знадобиться підставка або стільчик, щоб дитині було зручно дотягуватися до крана. Покажіть їй, куди слід складати одяг для прання.

Забезпечте доступність потрібних предметів

У шафі для одягу виділіть для дитини нижні полицки, до яких їй буде легко дотягнутися, подбайте про зручні вішачки. Якщо речі будуть доступні для малюка, незалежність у виборі одягу неодмінно з’явиться! Організуйте в дитячій кімнаті привабливі зони для зберігання іграшок. Розташуйте ігри, альбоми для малювання та канцелярське приладдя якнайближче у вільному доступі.

Систематично залучайте малюка до щоденних справ

За допомогою казок та ігор перетворюйте рутинні дії на захопливі, веселі та цікаві пригоди.

Акцентуйте увагу на досягненнях малюка

Обговорюючи події дня перед сном, використовуйте “Я-повідомлення”: “Я задоволена(ий), що ти сьогодні сам(а) так гарно склала(в) свої речі”, “Я радію, що ти стаєш справжнім помічником / справжньою помічницею” тощо.

Закріпіть за малюком постійне доручення, відповідне його віку

Обсяг обов’язків поступово збільшуйте, а міру контролю зменшуйте.

Заохочуйте до прибирання

Поставте в дитячій кімнаті невеличку урну, совок і щітку для самостійного прибирання сміття зі столу й підлоги. Подбайте про естетичну привабливість і зручність знарядь праці (яскраві м’які ганчірки для прибирання, губки для миття посуду, щіточки для взуття та одягу, лійки для поливання рослин, дитячий садовий інвентар тощо).

Залучайте дитину до “дорослих” справ

Беріть дитину на закупки і враховуйте її вибір. Пояснюйте, яку суму ви можете витратити сьогодні, і разом контролюйте вартість обраних товарів.

Уникайте: гіперопіки, усунення дитини від практичних дій; намагання поквалити малюка в його діяльності; акцентування уваги на помилках; порівняння дитини з іншими малятами. ■

Будьмо уважними, терплячими, поважаймо вибір своїх дітей – і пишаймося їхніми досягненнями!

ЗАВАНТАЖТЕ СТАТТЮ: dv.in.ua/2021-10/p21

РОЗШИРЬОЙТЕ СВОЇ ГОРИЗОНТИ

Разом із журналами
"Дошкільне виховання",
"Палітра педагога",
"Джміль"!

Передплатіть
КОМПЛЕКТ
на 2022 рік

на сайті
JMIL.COM.UA

зі знижкою
до 11%!

